Existența. Bine și Rău.

Am văzut în cartea ”Existența. Semantism și Sintaxă” cum universul este de departe diferit față de ceea ce fizica contemporană presupune. Elementul central care falsifică materialismul este conștiința. Conștiința are 2 elemente principale: înțelegerea și liberul arbitru. Problema înțelegerii a fost tratată în ”Semantism și Sintaxă”, problema liberului arbitru fiind doar schițată pe scurt. Deși ideea de liber arbitru este ușor de înțeles la prima vedere, aceasta are totuși implicații care nu sunt neapărat evidente inițial. Deoarece pentru înțelegerea profundă a Existenței este nevoie de o înțelegere a tuturor implicațiilor liberului arbitru, este nevoie de a explora mai mult această noțiune. Ceea ce prima carte a făcut a fost să arate slăbiciunile fizicii actuale, lăsând celelalte științe ale naturii neatinse. Însă lucrurile nu pot rămâne astfel nici pentru celelalte științe ale naturii. Într-un univers în care conștiința răstoarnă fizica actuală, repercursiunile se răsfrâng asupra tuturor celorlalte ramuri ale științei care se presupun a fi în cele din urma reductibile la fizică. Dacă fizica așa cum este cunoscută în zilele noastre, este eliminată, răsare întrebarea referitoare la fundamentele pe care rămân să se bazeze chimia și biologia. Aceste științe nu sunt astfel răsturnate numai de către conștiință, cât mai ales de liberul arbitru. Liberul arbitru este o ipoteză absolut necesară pentru ca conștiința să nu fie epifenomenală. Un univers în care există conștiință presupune cel mai probabil și liberul arbitru. Dar cum am văzut în prima carte, liberul arbitru este o noțiune care nu poate exista fără noțiunile de bine și rău. Ajungem astfel la concluzia că mai fundamental decât conștiința sunt noțiunile de bine și rău. Ne găsim astfel în poziția în care un univers în care există conștiință este un univers care se bazează în cele din urmă pe noțiunile de bine și rău. Iar acest lucru ridică serioase probleme filozofice și chiar teologice cu privire la natura ultimă a Existenței. Ce este Existența în cazul în care aceasta are la bază noțiunile de bine și rău ? În ce fel de univers ne găsim ? Cât de mult diferă universul real față de universul prezentat de actualele științe ale naturii ? Care este soarta unui univers în care opereaza mai degrabă forțele binelui și-ale răului decât forțele impersonale ale fizicii contemporane ? Cartea de față va încerca să răspundă acestor întrebări și să afle care sunt implicațiile cosmologice ale noțiunilor de bine și rău.

În demersul pe care ni-l propunem, de primă importanță este recunoașterea celor ce sunt defapt cunoscute de către știința actuală. Există o tendință de a presupune că știința știe mult mai multe decât o face defapt. Un exemplu dintre cele mai ușoare este domeniul de aplicabilitate al mecanicii cuantice. Aceasta poate să descrie cu succes numai atomul de hidrogen. La atomul de heliu soluțiile analitice deja devin imposibile. Dar deși dificultățile sunt întâmpinate încă de la început de drum, se presupune fără nicio dificultate că defapt fizica poate explica în principiu orice se întâmplă și în organismele noastre. Astfel de presupuneri sunt periculoase pentru avansul științei și pentru aflarea adevărului. O cale prin care aceste probleme ale științei sunt mascate este prin crearea de științe de sine stătătoare la fiecare nivel de complexitate. Avem astfel chimia la nivel de substanțe chimice, biologia la nivel de organisme, ecologia și sociologia la nivel de grupuri de organisme. Niciuna din aceste științe nu are directe relații cu științele premergătoare, doar mărginașe referințe. Dar se presupune că această lipsă de legătură dintre științele naturii și chiar și dintre știință și artă, este o lipsă de legătură ce izvorăște doar din complexitatea fenomenelor tratate, ele fiind în cele din urmă ”evident” reductibile la știința de mai la bază, toate fiind în cele din urmă reductibile la fizică și chiar în mod ideal la o structură matematică aflată la baza tuturor. Lumea este împăcată cu această filozofie și astfel se poate ocupa liniștită de știința preferată. Pentru toate scopurile practice, această acceptare tacită că totul în cele din urmă se reduce la fizică, este o atitudine cât se poate de în regulă. Însă dacă se dorește o adevărată înțelegere a lumii în care trăim, astfel de presupuneri trebuie să fie puse neapărat îndoileii și chestionării.

Filozofia care permite această reducere este materialismul reducționist guvernat de legități naturale. Legile fizicii fiind fixate de la începutul universului, totul se întâmplă pe baza lor. Da, este uimitor că aceste legi care se referă cel mai la bază la câmpuri, particule și alte marimi fizice precum energia, spațiu-timpul, dau naștere la

viață a cărei cea mai avansată manifestare cunoscută nouă este chiar omul. Dar acest fapt uimitor este doar o banală consecință a unor legi date pentru totdeauna la momentul apariției universului. Aceasta este viziunea dominantă în lumea academică și apoi ca urmare a popularizării, dominantă printre oamenii obișnuiți cu o anumită educație. Pentru mine in schimb, ceea ce este uimitor este că o astfel de viziune este atât de ușor acceptată în societate când nu există nici cele mai mici dovezi că astfel ar sta defapt lucrurile. Multe mistere așteaptă să fie cunoscute în spatele acestei perdele de ignoranță. ”Dar cum ? Cum poți să spui că organismele ar fi conduse de alte legi din moment ce ele sunt compuse din atomi, atomi care urmează legile fizicii ?” ar putea reacționa în acest moment intelectualul vremurilor noastre. Trecând peste faptul că nici măcar atomul de heliu nu se știe dacă urmează legile mecanicii cuantice, motivul pentru care pot spune așa ceva este pur și simplu lipsa de dovezi științifice că organismele într-adevăr urmează legile fizicii. Mai mult, dacă liberul arbitru este un fenomen real, atunci nici măcar nu mai poate fi vorba de legi. Intelectualul comun ar reacționa cu indignare la ideea că lumea ar putea să nu fie guvernată de legi, cu o replică în genul: ”Cum poate exista ceva care să nu urmeze legi ? Ar fi haos atunci.” O remarcă foarte bună de altfel. O întrebare care în momentul în care este luată în serios, deschide ușa spre un cu totul altfel de univers. Soluțiile nu sunt în niciun caz simple, iar această carte în niciun caz nu va aduce vreo soluție. Orice nouă schimbare de paradigmă trebuie să se lupte pe bună dreptate cu precizia uimitoare a fizicii contemporane. Cum poti elimina legile, dar să menții în același timp precizia de 1 la 1 trilion cu care au fost calculate anumite constante în fizică plecând tocmai de la ipoteza că totul este guvernat de legi ? Cu toate acestea, schimbarea trebuie să vină, fie și numai pentru faptul că în acele legi ale fizicii nu este cuprinsă conștiința. Iar conștiința, deși un subiect nu prea popular la nivel academic și de masă, este o problemă care vine cu propriile-i manifestări de o diversitate la fel de bogată precum manifestările fizicii particulelor de exemplu. Iar deja în momentul în care realizezi că un fenomen precum conștiința poate fi greu imaginat fără postularea liberului arbitru, sarcina de schimbare devine cu atât mai grea, fiind nevoie de a imagina o lume fără legi, dar cu toate astea o lume care în domeniile explorate de fizica actuală, funcționează atât de precis.

Încă și mai suspect devine atunci când această lipsă a legilor este înlocuită de un principiu care face referire la noțiunile de bine și rău. Edificiul științei contemporane este zguduit din temelii. Acea lume care funcționează fără nicio problemă și dacă noi existăm sau nu, riscă să fie înlocuită de o lume a cărei existență depinde de alegerile noastre morale. Știința pare să fie dusă în derizoriu fie și numai prin a sugera o astfel de posibilitate. Și mai ales, pare să o aducă primejdios de aproape de religie, gândire magică, și în curând întoarcerea la epoca de piatră. Dar oricât s-ar dori un drum cât mai departe de aceste teritorii întunecate, o rațiune sinceră trebuie să ia întotdeauna calea dreptății, oricât de întunecate ar fi tărâmurile pe care aceasta o poartă. Vom începe această călătorie discutând despre evoluția darwinistă. Înțelegând bine felul în care evoluția este privită în zilele noastre, vom putea vedea unde explicațiile științifice actuale sunt inadecvate și astfel vom putea continua călătoria pe drumul evoluției teleologice, încercând a descoperi punctul final spre care universul se îndreaptă.

Deși la prima vedere doar o altă problemă strict materialistă, apariția vieții este încă un mister. Viziunea dominantă în lumea academică este că deși aceasta încă reprezintă o problema nerezolvată, soluția va veni pe calea unui mecanism chimic. Cum în cele din urmă organismele contemporane sunt compuse ”doar” din substanțe chimice, la fel și cea mai simplă formă de viață care a apărut trebuie să se fi format strict pe baza interacțiunilor chimice dintre substanțele primordiale aflate pe Pământul timpuriu. Încercările de a crea astfel viață în laborator au dat greș până în prezent. Evident, acesta nu este un motiv de a privi cu suspiciune metodele științei actuale. Mecanismul precis prin care substanțele chimice primordiale au interacționat prima dată pentru a produce viață s-ar putea să fie foarte special, chiar accidental, încât șansele ca acesta să fie reprodus în laborator să fie foarte mici. Problema cu care această presupunere se confruntă însă este lipsa de bază fizică pe care să fie construită chimia, în momentul în care se recunoaște că în fizica actuală nu există un loc pentru conștiință, prin urmare fizica actuală fiind incompletă. Incertitudinea cu privire la locul exact în care o explicație pentru conștiință trebuie să vină in fizică, face dificilă aprecierea importanței conștiinței sau a principiilor care o guvernează, în apariția vieții. Ceea ce este însă clar este că o fizică fără conștiință este

incompletă, și astfel o chimie bazată în întregime pe legile fizicii contemporane, este la rândul ei incompletă. Această incompletitudine are rădăcini mai profunde decât ar părea la prima vedere, motivul fiind natura deosebită a conștiinței derivată din inseparabilitatea acesteia de liberul arbitru și de noțiunile de bine și rău. Incompletitudinea chimiei este astfel nu doar o altă incompletitudine materială care în cele din urmă poate fi studiată ca orice altă problemă similară și al cărei răspuns poate veni tot sub forma unei noi reacții chimice sau al unei noi ecuații matematice a fizicii. Incompletitudinea este una care presupune tocmai ieșirea de sub legi. Prin urmare, în ce fel o abordare materialistă va putea aduce rezolvarea misterului apariției vieții ? Este bine la acest moment să ofer o clarificare a poziției mele cu privire la aceste probleme și a altor probleme care pot fi încadrate, la o tratare lejeră a subiectului, la teologie. Viziunea mea nu este în niciun caz teologică. Faptul că atrag atenția cu privire la apariția vieții și a altor astfel de subiecte delicate, nu fac în niciun caz aluzia la vreo explicație teologică. Tratarea acestor subiecte nu trebuie să fie în niciun caz o simplă polarizare între știință și religie. Abordarea corectă este cea în care nu se sare la nicio concluzie pripită privind soluționarea acestor probleme, din niciuna din cele 2 direcții, fie a științei contemporane fie a religiei. Ceea ce este nevoie pentru a avansa cunoașterea în domeniu este în primul rând recunoașterea existenței problemei. Mai apoi poate fi încercată și o soluționare, dar această soluționare nu trebuie să vină din direcția unor ideologii apriori. Ci trebuie găsită întotdeauna o explicație rațională care să țină cont de toate datele problemei. În cele mai multe cazuri, teologia este eliminată cel mai ușor deoarece aceasta ține cel mai puțin cont de datele problemei. În cele din urmă, calea corectă este tot calea științei, dar a unei științe dispuse să își extindă granițele pentru a încorpora toate datele problemei și nu doar acele date care se potrivesc unei doctrine materialiste. În cazul problemei de față, majoritatea datelor sunt reprezentate de vastele cunoștințe ale chimiei. În niciun caz o explicație a apariției vieții nu poate face abstracție de aceste cunoștințe. Însă nici nu se poate opri la ele. Granițele chimiei trebuiesc extinse pentru a încorpora o fizică responsabilă de a include în cadrul ei o explicație pentru conștiință. Abia într-o astfel de situație, chimia va avea întregul set de unelte de care se poate folosi pentru a găsi explicația apariției vieții.

Situația este încă și mai delicată de atât. Asta deoarece observăm că viața este singura sursă de manifestare a conștiinței în lume. Deci nu vorbim aici doar de un singur proces, acela al apariției vieții. Apariția vieții nu poate fi separată de manifestarea ei ulterioară de peste miliarde de ani. Este posibil ca forma pe care o poate lua o explicație a apariției vieții să nu fie o formă limitată doar la procesul apariției vieții ca atare, ci să cuprindă în mod necesar și evoluția viitoare a vieții. Astfel de explicații sfidează orice a clădit știința până în ziua de azi. În mare parte, știința lucrează cu explicații locale, și chiar dacă nu sunt locale într-un mod strict, pot fi privite ca locale atunci când se consideră întregul sistem aflat sub investigații. Un exemplu ar fi modul de funcționare al unei mașini. Nu poți să explici funcționarea roților izolate de sistemul din care fac parte. Dar extinzând explicația la nivelul întregii mașini, aceasta își recapătă forma locală. Pentru explicația apariției vieții, e foarte posibil să fie nevoie să se meargă încă și mai departe de atât. Este posibil ca dacă este luată în considerare doar situația temporală care se găsea la momentul apariției vieții, aceasta să nu fie suficientă pentru a putea fi răspunzătoare de apariția vieții. Nu avem de a face aici cu același tip de fenomen ca acela al formării unei ploi sau al ridicării unui lanț muntos. Ne găsim într-o situație în care legi ale fizicii, legi care conțin în ele sămânța viitoarei manifestări ale conștiinței în lume, acționează pentru a da naștere primelor sisteme care în perspectiva supunerii unor procese evolutive, să poată peste miliarde de ani să permită sămânței conștiinței să răsară și să își facă simțită prezența în lume. Este destul de suspicios a presupune că mecanismul implicat în procesul apariției vieții să nu aibă nimic de a face cu viitoarea manifestare a acesteia sub forma ființelor conștiente. Punând sub o formă condensată, problema se rezumă în felul următor: Avem 2 locuri în care există conștiința. Primul este sub formă de potențialitate la începutul universului, al doilea este sub formă de actualitate în ziua de azi. Trecerea de la potențialitate la manifest s-a realizat prin apariția vieții. Este puțin probabil astfel ca apariția vieții să fie un proces total aleator. Chiar și în cazul în care ar fi aleator, acest fapt tot nu ne salvează de la a găsi moduri noi de a înțelege o lume în care există conștiință. Cazul aleator nu este nici el aleator dacă este analizat în profunzime. El va părea aleator doar la nivelul superficial al descrierii sub forma unor reacții chimice. Ceea ce nu este aleator în acest caz, este însăși forma legilor fizicii care au dat naștere la

reacții chimice de așa natură încât acestea să poată susține conștiința peste miliarde de ani. Din orice direcție am încerca să atacăm problema, aceasta va trebui în cele din urmă să își asume existența conștiinței în lume.

Următorul pas al științelor naturii este biologia prin mecanismul evoluției. Și aici, presupunerea acceptată în ziua de azi este că evoluția este și ea aleatoare. Este doar o coincidență că a dat naștere la ființe conștiente. Ar fi putut la fel de bine să fi dat naștere doar la plante. Evoluția se bazează pe principiul variabilității genetice generate de mutații aleatoare și al selecției naturale care acționează asupra diversității fenotipice pentru a permite supraviețuirea celui mai adaptat la mediu. De la Darwin și până în zilele noastre, multe din mecanismele intime ale evoluției au fost deslușite. Spre exemplu, Darwin a ajuns la concluzia evoluției naturale studiind ciocul unor specii de păsări din Madagascar și observând că fiecare avea un cioc adaptat stilului personal de hrană. Acesta a fost primul indiciu că felul în care respectivele păsări și-au căpătat formele specifice ale ciocurilor a fost ca adaptare la mediul în care se găseau. Iar asta a sugerat generalizarea că întreaga viață de pe Pământ a rezultat prin procese similare, concluzia finală fiind că viața a plecat de la organisme unicelulare în trecutul îndepărtat al planetei și ajungând la animalele moderne din ziua de azi, dintre care omul se distinge ca specia dominantă. Ulterior, prin genetica lui Mendel și mai apoi prin genetica modernă, felul în care această adaptare are loc la nivel de mecanism biologic molecular a căpătat forme dintre cele mai avansate. Astfel codul genetic este transmis prin intermediul ADN-ului care prin interacțiunea cu diferite proteine, conlucrează la crearea diversității vieții. Felul în care modificările treptate au loc de la o specie la alta este prin intermediul mutațiilor aleatoare la nivel de ADN. Recent, a fost recunoscut și rolul epigeneticii care vorbește despre activarea și dezactivarea anumitor gene ca răspuns la mediu. Pentru cineva interesat în detaliu despre cum au loc aceste mecanisme, există o bogată literatură. Lucrurile nu sunt nici pe departe atât de simple precum sunt prezentate aici. Dar accepțiunea generală este că întreg procesul evoluției este un simplu proces mecanicist. Vom argumenta în cele ce urmează că evoluția nu este în niciun caz doar mecanicistă.

Evoluția este prezentată în ziua de azi făcând abstracție totală de la conștiință. Se vorbește doar de adaptare la mediu, de genele care facilitează această adaptare, dar despre conștiință nu se menționează nimic. Vom discuta mai întâi despre implicațiile triviale pe care le are conștiința în cadrul evoluției și abia apoi vom începe să atingem și teritoriul evoluției teleologice. Deși se recunoaște că unul din lucrurile pe care animalele le-au dezvoltat pentru a își crește șansele de supraviețuire este creierul, se face greșeala de a nu considera la adevărata valoare rolul pe care creierul îl joacă în aceste procese. Felul în care se vorbește despre creier este ca și cum acesta ar fi un simplu calculator: animalele își dezvoltă procesoare mai bune și astfel pot face calcule mai eficiente care le cresc șansele de supraviețuire. O viziune încă o dată cât se poate de mecanicistă. Dar să ne uităm mai bine la fenomenele cu care avem de a face aici. Creierul deși în mod sigur are și elemente computaționale care ajută animalele să supraviețuiască, este totuși un sistem care deține și conștiință. După cum am văzut în prima carte, conștiința funcționează pe bază de înțelegere. Un leu nu doar vânează o gazelă pentru că în creierul lui se produc calcule. Un leu vânează o gazelă în primul rând pentru că are înțelegere că aceea este o gazelă, pentru că simte foame, pentru că simte poftă, pentru că poate vedea pe unde aleargă, și lista poate continua. După cum vedem, forțele principale care ajută un leu în vânarea gazelei nu sunt în niciun caz forțe care să intre la categoria computaționalismului. Ci sunt forțe din plin domeniul conștiinței. Conștiința are un rol capital în supraviețuirea și reproducerea leului. Implicațiile lipsei conștiinței din lume sunt imediat evidente. Un leu fără conștiință nu ar putea înțelege că aceea este o gazelă, nu ar simți foame, nu ar vedea nimic, etc. Un leu fără conștiință, presupunând că ar fi apărut din senin, ar muri instant de foame. O biologie lipsită de conștiință este o biologie care nu ar fi evoluat niciodată ființe care să simtă foame și astfel care să ducă un proces activ de achiziționare a hranei. Scoțând conștiința din cadrul biologiei, o întreagă categorie de ființe dispare pur și simplu. Mamiferele, păsările, reptilele, peștii nu ar fi evoluat niciodată. Cele mai complexe forme de viață ar fi fost bacteriile sau în cel mai fericit caz plantele. Asta în cazul în care aceste forme de viață nu dețin conștiință. Dar cum nu știm ce anume cauzează conștiință în noi, nu putem știi care sunt elementele cauzatoare de conștiința. Știința materialistă a zilelor noastre sare grăbit la concluzia că rețelele neuronale sunt responsabile de conștiință. Adevărul este însă că nu știm. Astfel e posibil ca și plantele să manifeste o

formă de conștiință. Ajungem la concluzia că o biologie lipsită de conștiință, rămâne o biologie mult mai săracă. Iar dacă presupunem că doar biologia poate da naștere la sisteme conștiente, o biologie fără conștiință corespunde cu o lume fără conștiință, iar o lume fără conștiință naște serioase întrebări cu privire la însăși existența ei. În ce fel se poate vorbi despre o lume în care nu există observatori care să îi ateste existența ? Eliminând astfel conștiința, distrugerile sunt imense. În primul rând complexitatea vieții este mult diminuată, iar mai apoi lumea însăși nu mai poate exista. Povestea materialistă cu atomi zburând haotic prin spațiu și dând naștere vieții si apoi ființelor evoluate precum oamenii, este o poveste demnă de cărțile cu Harap Alb. O astfel de lume este imposibil a exista, și imposibil de a da naștere fenomenelor biologice pe care le observăm în jurul nostru.

Să permitem așadar conștiinței să existe în lume. Este însă oare problema rezolvată ? Recunoscând legitimitatea conștiinței în generarea diversității vieții pe Pământ, este oare această viziune asupra lumii completă ? Dându-se o lume în care conștiința permite înțelegerii să existe, dă oare această lume naștere formelor de viață pe care le vedem în jur ? Sau nici măcar înțelegerea de una singură nu poate răspunde de viața pe care o vedem în jur ? Fenomenul conștiinței pentru a fi justificat, necesită și existența liberului arbitru. Iar dacă pe lângă înțelegere, animalele dețin și libertatea de alegere, în ce fel acest fapt în plus despre ele a acționat spre a selecta și evolua formele de viață de pe Pământ ? În domeniul evoluției naturale până la om, un caz similar celui pentru susținerea rolului înțelegerii poate fi făcut și pentru liberul arbitru. O maimuță trebuie să știe când e bine și când e rău de a sări de pe o creangă pe alta. Dar aceasta este doar implicația trivială a liberului arbitru în procesul evoluției, iar argumentele urmează aceeași cale ca argumentele pentru rolul înțelegerii. Rolul moralității însă crește odată cu evoluția creierului, și începând cu omul o nouă gamă de fenomene apar în lume. În cazul omului, asistăm la nașterea fenomenelor sociale generatoare de civilizații si distrugeri ale civilizațiilor cauzate de războaie. Întreg acest proces al evoluției civilizațiilor umane este condus de liberul arbitru la o intensitate de neîntâlnit în lumea naturală premergătoare omului. Deși din nefericire conflictele morale continuă să fie prezente și în societatea contemporană, se poate remarca de-a lungul vremii o constantă creștere a valorilor morale.

La acest moment se intră pe teritorii non-triviale. Conceptele de bine și rău ies la iveală nu numai instinctiv, dar omul are și posibilitatea de a le cunoaște prin intermediul rațiunii. Într-o lume evoluționistă, se poate ridica întrebarea punctului final al evoluției. Știința materialistă oferă o perspectivă sumbră a destinului universului și cu asta a destinului vieții din el. Aceasta ne vorbește de diferite morți pe care universul le poate suferi peste trilioane de ani, de la absorbirea întregii materii de către găurile negre, îngheț termic și până la marea ruptură cauzată de energia întunecată care extinde accelerat universul. În viziunea științei materialiste, viața este doar un produs accidental care nu va juca niciun rol în destinul universului. Ci doar va duce o luptă absurdă după energie până când energia își va consuma rezervele și astfel viața va pieri ca și când nu ar fi fost niciodată. Cât de îndreptățiți suntem să acceptăm aceste viziuni, mai ales în contextul existenței binelui și răului în lume ? Una din legile fizicii care pune cele mai mari probleme victoriei vieții în destinul universului, este legea a doua a termodinamicii care ne spune că entropia este în continuă creștere. Entropia este o măsură a dezordinii într-un sistem. Spre exemplu, un pahar întreg are o entropie mai mică decât un pahar spart. (În versiunea tipărită a cărții vom prezenta și o descriere fizică a entropiei apelând la ecuații, dar pentru moment ne vom limita la o descriere literară.) Motivul pentru care un pahar întreg are entropie mai mică decât un pahar spart este deoarece statistic configurația de pahar întreg este una singură, în timp ce configurațiile de pahar spart tind spre infinit. Probabilitatea ca un pahar să treacă de la starea de întreg la starea de spart tinde spre 100%, în timp ce probabilitatea ca un pahar să treacă de la starea de spart la starea de întreg tinde spre 0%. În univers există mai multe stări de dezordine decât de ordine. Pentru orice sistem ordonat, se poate imagina același sistem într-un număr mult mai mare de stări dezordonate. Legea a doua a termodinamicii pare într-adevăr o lege necruțătoare. Oricâte succese ar părea să aibă conștiința în luptă cu alte legi ale fizicii, în față cu legea a doua a termodinamicii pare total lipsita de speranță. Oricâte civilizații ar clădi ființele conștiente, toate vor tinde în cele din urmă spre dezordine, spre distrugere. Oare ? Sau oare încă o dată știința materialistă crede nejustificat că deține răspunsurile finale ? Deși legea a doua a termodinamicii poate fi aplicat justificat când

vine vorba de sisteme fizice, când ajunge la conștiință are de a face pur și simplu cu altceva. Modul în care entropia este definită, nu are nimic de a face cu felul de a fi al conștiinței. Încă o dată, nu există nicio dovadă că o conștiință ar tinde spre dezordine. Evidențele sunt chiar contrare. O conștiință organizează înțelegerile pentru a obține înțelegeri încă și mai profunde. Viața însăși face același lucru. Viața se prezintă cu sisteme auto-organizatorice care numai spre dezordine nu par a tinde. Presupunerea științei este că deși organismele se auto-organizează, acestea nu pot fi privite în izolație de mediul înconjurător. Orice structură ordonată într-un organism viu va genera căldură în mediul înconjurător, căldură care va crește entropia universului per total. Dar încă o dată, aceasta este doar o presupunere. (Vom vedea în versiunea tipărită a cărții un exemplu numeric prin care într-adevăr atunci când un sistem își descrește entropia, entropia universului este crescută compensator.) Dar a generaliza de la cazul sistemelor simple la cazul ființelor vii, este din nou unul din modurile prin care știința își arogă nejustificat rolul de sursă absolută de adevăr. Nu există nicio dovadă că felul în care ființele vii se auto-organizează respectă legea a doua a termodinamicii. Știința argumentează de pe deja obișnuita ei poziție: ”Ființele vii sunt compuse din atomi, atomii respectă legile fizicii, deci și ființele le respectă și prin urmare sunt condamate la legea a doua a termodinamicii.” Chiar și în cazul în care am putea să îi acordăm încredere științei când ne referim la corpul fizic al ființelor, când vine vorba de conștiință deja trebuie spus stop și rugată să se limiteze doar la ceea ce intră curent la domeniul fizicii. Înainte ca legea a doua a termodinamicii să aibă ceva de spus și despre conștiință va trebui să înțelegem mai bine cu ce fel de fenomen avem de a face aici. Momentam trebuie doar recunoscut că în cazul conștiinței, legea a doua a termodinamicii nu are nimic de spus.

O paranteză s-ar cuveni la acest moment. Indignarea cititorului ar putea crește progresiv pe măsura parcurgerii cărții la vederea temei recurente a conștiinței care pune mereu probleme științei actuale. Ar părea că defapt motivul pentru care fac repetată referință la conștiință derivă dintr-un prejudiciu de al meu, un prejudiciu chiar teologic sau în cel mai bun caz wishfull thinking că în cele din urmă totul va fi bine în univers. În caz că această indignare își va face simțită prezența, cititorul trebuie să caute sursa emoțională care dă naștere acestui sentiment. Deoarece o parcurgere sinceră a cărții nu ar trebui să genereze un astfel de sentiment, neatacând știința acolo unde domeniul ei de aplicabilitate a fost testat și confirmat în practică. Singurele locuri în care știința este atacabilă este când aceasta încearcă să își extindă domeniile de aplicabilitate și asupra teritoriilor despre care nu are disponibilă niciun fel de cunoaștere. Unul din aceste teritorii este conștiința, iar faptul că știința se confruntă în nenumărate locuri cu acest fenomen, nu poate decât să indice că mare parte din edificiul științei nu este într-u totul corespunzător realității. Tipul surprizelor cu potențialul de a răsturna știința nu poate fi anticipat la acest moment. Tot ce poate fi făcut la acest moment este recunoașterea naturii deosebite a conștiinței care nu se găsește în concordanță cu nimic din ceea ce fizica a descoperit și explicat până în prezent, și pare nici nu a putea fi cuprinsă în vreo viitoare abordare materialistă a problemei. Odată această sinceritate regăsită în cititor, indignarea nu își va mai găsi locul, și deschiderea spre misterele nerezolvate ale fizicii poată fi făcută cu bucurie și simț al mirării.

Să aibă așadar viața un rol de jucat în destinul universului ? Dacă da, care poate fi acel rol în cazul existenței binelui si-al răului în lume ?